

หลักการผลิตสารคดีคุณภาพ

รายการสารคดีที่เสนอในสื่อมวลชนปัจจุบันมีทั้งรายการที่มีคุณภาพและ
ด้อยคุณภาพ การผลิตสารคดีที่มีคุณภาพควรตระหนักในสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง
2. ลักษณะการนำเสนอ
3. บทสารคดี
4. การถ่ายภาพ
5. การบันทึกเสียง
6. การลำดับภาพ
7. การทำดนตรีประกอบ
8. การลงเสียงบรรยาย

เนื้อเรื่องที่จะผลิต

เรื่องราวต่าง ๆ ที่จะนำมาผลิตเป็นสารคดีนั้นควรจับเนื้อหาเรื่องราวที่
น่าสนใจ โดยการจับจากจุดเล็กๆ ขึ้นมาขยายในรายละเอียด แตกประเด็นเนื้อหา
ลงไปให้ลึกและหลากหลายที่สุด โดยยังคงรักษาสาระหลัก(Theme)ของเรื่องนั้นๆ
อยู่พยายามให้เกิดความแตกต่างจากวิธีการผลิตสารคดีแบบเดิมๆ ที่มักจะจับ
เรื่องราวจากภาพกว้างมาทำเป็นสารคดีทำให้มีเนื้อหาแตกประเด็นออกไปมาก
เกินไปไม่มีจุดสูงสุด(Climax)ของเรื่องทุกจุดดูเท่ากันไปหมด ทำให้ดูเหมือนว่า
เนื้อหาแต่ละส่วนถูกตัดต้องเพียงผิวเผินเท่านั้น ทุกอย่างถูกพูดถึงเพียงเล็กน้อย
แล้วผ่านเลยไป ทำให้ขาดบุคลิกภาพที่โดดเด่นของสารคดีไป

ลักษณะการนำเสนอ

สารคดีคุณภาพจะมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันไปตามเนื้อหา และอารมณ์ของแต่ละเรื่อง โดยใช้เทคนิควิธีคิดแนวทางใหม่ๆขึ้นมาใช้ในการดำเนินเรื่องเพื่อให้เกิดความหลากหลายในรูปแบบการนำเสนอ มี Theme หลักของเรื่อง มีการกำเนิดโทนของอารมณ์ในเรื่อง มีจุดเด่นจุดรองสลับละคระแล้กกัน ไปอย่างกลมกลืน แนวการนำเสนอในรูปแบบนี้ จะไม่มีขีดจำกัดในแง่ของความคิดสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญที่สุดต้องดูสนุก น่าสนใจ ไม่น่าเบื่อ

บทสารคดี

บทสารคดีที่ดีต้องครอบคลุมเนื้อหาอย่างละเอียดถี่ถ้วน คำบรรยายจะต้องไม่อืดอาดยืดยาวและวากวน บทที่ดีควรจะทำหน้าที่สื่อความหมายของเนื้อเรื่องได้อย่างชัดเจนมีเทคนิคที่ทำให้ดูสนุกน่าติดตาม บทไม่ควรคิดแทนเรื่องราวที่จะนำเสนอบทสารคดีแนวนี้จะต้องระวังไม่พยายามใส่ความรู้สึกของผู้เขียนลงไป และไม่จำเป็นต้องสรุปบทจบให้ผู้ดูทุกครั้ง แต่บทควรจะทำหน้าที่ถ่ายทอดและบอกเล่าเรื่องราวของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อกระตุ้นอารมณ์หรือเหตุผลให้กับผู้ดู เพื่อการขยายขอบเขตการรับรู้ให้กว้างขวางออกไปโดยแทรกเกร็ดหรือข้อมูลใหม่ๆ เพื่อเพิ่มสีสันและความน่าสนใจให้กับสารคดี และเมื่อผสมผสานกับทุกส่วนแล้วคนดูจะเกิดจินตภาพขึ้นได้เองจากการรับรู้ต่างๆตรงไปตรงมาและไม่ซับซ้อนจนคนดูคิดตามไม่ทัน

สิ่งที่ไม่ควรมีในบทสารคดีคุณภาพ ได้แก่

1. ภาษาที่ยุ่งเหยิงยากต่อการทำความเข้าใจ
2. ศัพท์เทคนิค ศัพท์เฉพาะที่ยากต่อการเข้าใจ
3. ส่วนขยายซ้อนส่วนขยายหลายชั้นหรือประโยคซ้อนประโยค
4. คำว่า อาทิ, เช่น, หรือ, เป็นต้น, อันได้แก่
5. คำว่า นอกจาก...แล้ว...ยังมี...อีกด้วย

ก่อนเขียนบทสารคดีทุกครั้งผู้เขียนบทจะต้องตอบคำถามหลัก 3 ประการ คือ ทำเพื่ออะไร? ทำให้ใครดู? และดูแล้วจะได้อะไร? สามคำถามนี้จะทำให้ผู้เขียนบททำงานของตนสะดวกขึ้นไม่ซับซ้อนวากวนหรือออกนอกประเด็น

หน้าที่ของบทสารคดีคือถ่ายทอดเรื่องราวหรือกระตุ้นเหตุผลของคนดู สารคดีทางโทรทัศน์เป็นสื่อที่ผู้ชมไม่สามารถย้อนกลับมาดูซ้ำเมื่อไม่เข้าใจเหมือนหนังสือหรือวีดิทัศน์ดังนั้นบทสารคดีจึงไม่ควรซับซ้อนในคำพูด เพราะจะทำให้คนดูติดตามไม่ทัน ดูไม่สนุก และไม่สามารถสร้างจินตภาพต่อได้ หลักในการเขียนบทสารคดีที่ดีมี 3 ขั้นตอนคือ

1. กำหนดเค้าโครงเรื่อง(Synopsis) เมื่อได้หัวเรื่องและข้อมูลพร้อมที่จะเขียนบทสารคดีแล้วเราควรกำหนดเค้าโครงเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบของสารคดีว่าจะเริ่มเรื่องอย่างไร ดำเนินเรื่องแบบไหน และจบเรื่องอย่างไร

2. แยกประเด็นเนื้อหาของเรื่อง(Treatment) หมายถึงในเรื่องที่จะผลิตมีสาระหลักของเรื่องคืออะไรและเราสามารถแตกเรื่องออกเป็นประเด็นย่อยๆ ได้อย่างไรบ้าง และแต่ละประเด็นจะเสนออย่างไรให้สอดคล้องเกี่ยวข้องกันอย่างไรราบรื่นไม่ตะกุกตะกัก

3. เขียนบทสารคดี เมื่อเรามีเค้าโครงเรื่อง(Synopsis)และประเด็นเนื้อหาของเรื่อง(Treatment)พร้อมแล้ว หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่มาเขียนเป็นบทสารคดีซึ่งจะแยกเป็นบทภาพและเสียง ผู้เขียนบทจะต้องเขียนบทให้ออกมาพอดีกับเวลาของรายการโดยระวังไม่ให้ยืดเยื้อจนเกินไป

การกำหนดเค้าโครงเรื่องนับเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้เขียนบทต้องคำนึงถึงเป็นลำดับแรกมีคำกล่าวที่ว่า “การผลิตรายการสารคดีไม่มีบท(Script)ก่อน สามารถทำได้ แต่การผลิตโดยไม่มีกำหนดเค้าโครงเรื่องก่อนนั้นเป็นไปได้”

การถ่ายภาพ

การถ่ายภาพเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของสารคดีทางโทรทัศน์ สามารถทำให้ผู้ชมรู้สึกคล้อยตามและมีอารมณ์ร่วมได้ ดังนั้นภาพที่ถ่ายต้องคมชัดสวยงาม มีองค์ประกอบของการถ่ายภาพโดยสมบูรณ์ ภาพถ่ายทุก Shot ทุก Cut ต้องมีความหมายสามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก และความต่อเนื่องสู่ผู้ชมได้ มุมกล้องจะต้องเหมาะสมกับเนื้อหาที่กำลังจะนำเสนอ ภาพต้องสามารถสื่อความหมายถึงการรับรู้ของผู้ชมได้เป็นอย่างดี ให้ความสำคัญของแสงและเงาที่มีผลต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้ชม พยายามคิดหามุมกล้องแปลกใหม่และเพิ่มรายละเอียดขนาดของภาพ ให้เกิดความหลากหลายดูสนุกน่าติดตาม

การถ่ายภาพเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะและฝีมือ ช่างภาพสารคดีจะต้องมี
เกณฑ์พื้นฐานในการทำงานดังนี้

1. ควบคุมเวลาเทปที่ใช้ไปแล้วเสมอ หมายถึงการควบคุมเวลาของ
เทปบันทึกภาพอยู่เสมอเพื่อป้องกันการผิดพลาดในการทำงาน เช่น เทปใกล้หมด
แต่ตากล้องลืมดูจึงนำมาถ่ายเหตุการณ์ต่อเนื่องที่ใช้เวลานานกว่าที่เนื้อเทปจะ
บันทึกได้ถ้าเหตุการณ์นั้นเป็นเหตุการณ์สำคัญและเกิดขึ้นครั้งเดียวไม่สามารถ
ถ่ายใหม่ได้ ถือเป็นความพบกพร่องของตากล้องอย่างมาก

2. ภาพสุดท้ายไม่เคลื่อนกล้อง เพื่อความสะดวกในการลำดับภาพตา
กล้องควรถ่ายภาพสุดท้ายของ Shot นั้นแบบไม่เคลื่อนไหวกล้อง

3. มากมุดดีกว่ามากม้วน ตากล้องที่ดีควรจะบันทึกภาพในหลายมุม
มองเพื่อความสนุกสนานน่าติดตามของเนื้อเรื่องการถ่ายภาพเหตุการณ์จากมุม
เดียวนานๆจะทำให้สารคดีดูน่าเบื่อโดยเฉพาะเหตุการณ์ที่ใช้เวลานาน เช่น การ
ประดิษฐ์ประดอย การแกะสลักผลไม้ การสัมภาษณ์ เป็นต้น

4. มากเรื่องอาจพลาดโอกาส ความพร้อมในการทำงานตลอดเวลา
ของตากล้องและทีมถ่ายภาพจะทำให้ไม่พลาดโอกาสดี ตากล้องหรือทีมงานที่ไม่
พร้อมในการทำงานจะทำให้งานล่าช้าหรือเสียหายได้

5. เปิดกล้อง เปิดมอนิเตอร์ เปิดไมค์ เป็นการตรวจความพร้อมของ
อุปกรณ์ถ่ายทำ ซึ่งจำเป็นต้องทำทุกครั้งก่อนการทำงาน

6. ถ่าย Master Shot ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนสถานที่หรือตำแหน่งของ
วัตถุ การเก็บภาพตอนเปลี่ยนสถานที่ของวัตถุจะเป็นการป้องกันการกระตุกของภาพ
เมื่อนำมาตัดต่อกับ Shot อื่น

7. ถ่าย Reaction Shot ทุกครั้งที่มีการกระทำ ภาพReaction Shot
คือภาพที่เกิดจากกระทำของสิ่งหนึ่งซึ่งผลกระทบต่อสิ่งอื่นเช่น ภาพคนกำลังยิ้ม
และโบกไม้โบกมือ ตากล้องควรจับภาพอีกฝ่ายหนึ่งที่โต้ตอบกันอยู่ด้วย หรือคน
สองคนกำลังคุยกันถ้าจับภาพมาเพียงฝ่ายเดียวอาจจะทำให้เนื้อหาในภาพไม่
ครบถ้วนและไม่สามารถนำมาใช้ได้ เนื่องจากคนดูจะไม่เข้าใจภาพเหล่านั้น

ภาพถ่ายสารคดีที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีชีวิตชีวา
2. มีความสวยงาม

3. ถ่ายทอดความรู้สึกและอารมณ์ได้
4. บอกเล่าเรื่องราวหรือภาพสามารถพูดได้โดยไม่ต้องบรรยาย
5. มีองค์ประกอบทางศิลปะ

“การได้เห็นทำให้เกิดความเชื่อ(Seeing is blieving)” ถึงแม้สิ่งที่เห็นจะถูกเลือกสรรผ่านขั้นตอนการผลิตทางโทรทัศน์แล้วก็ตามแต่ผู้ชมจะเชื่อในเรื่องราวที่ได้ชมก็ต่อเมื่อเห็นภาพเหล่านั้นทางจอโทรทัศน์การถ่ายภาพจึงเป็นอีกหัวใจหนึ่งของสารคดี

การบันทึกเสียง

สารคดีเป็นการถ่ายทอดเรื่องจริง ดังนั้นเสียงที่เกิดขึ้นในขณะนั้นคือจุดเด่นและสำคัญที่สุดที่ไม่อาจมองข้ามไปได้สารคดีที่ดูสนุกและน่าติดตามตื่นเต้นเร้าใจ จะต้องสามารถถ่ายทอดเสียงจริงขณะถ่ายทำออกไปได้อย่างครบถ้วนที่สุด

เสียงประกอบจะต้องชัดเจนมีมิติ เสียงเบาเมื่อมองเห็นแหล่งกำเนิดเสียงอยู่ไกลและดังขึ้นเมื่อเห็นภาพเข้าใกล้แหล่งกำเนิดเสียงนั้น สารคดีที่ขาดเสียงประกอบจะเป็นสารคดีที่ไม่มีมิติ ไม่มีชีวิตให้อารมณ์แบนราบเสียงประกอบทำให้คนดูตื่นเต้น คล้อยตาม ระทึกใจ เหมือนกับคนดูเข้าไปมีส่วนร่วมและใกล้ชิดในเหตุการณ์

ผู้บันทึกเสียง(Sound man) ควรเตรียมอุปกรณ์ในการบันทึกเสียงให้พร้อมและควรเลือกไมโครโฟนให้เหมาะสมกับลักษณะงาน ไมโครโฟนที่นิยมใช้ในงานสารคดีเป็นไมโครโฟนแบบเคลื่อนที่ได้มีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิดได้แก่¹

1. บูมไมโครโฟน(Boom Microphone)เป็นไมโครโฟนที่ใช้สำหรับเก็บเสียงจากต้นกำเนิดเสียงที่มีการเคลื่อนไหว บูมไมโครโฟนมีความสามารถในการติดตามทิศทางการเคลื่อนไหวของแหล่งเสียงโดยไมโครโฟนเป็นตัวที่เคลื่อนย้ายตามไปด้วย

2. ไมโครโฟนติดปกเสื้อ(Lavalier Microphone)เป็นไมโครโฟนที่มีขนาดเล็กกระทัดรัดสามารถติดเอาไว้ตามปกเสื้อหรือซ่อนไว้ตามที่ต่าง ๆ ของผู้

¹ จันทรฉาย เตมียาการ.รศ.,การผลิตรายการโทรทัศน์,(กรุงเทพมหานคร:โอเดียนสโตร์, 2532),หน้า

แสดงได้ มักจะใช้ในการสัมภาษณ์ ลักษณะการรับเสียงจะมีความชัดเจนสูง³⁷
ไมโครโฟนแบบอื่นไม่ได้ เนื่องจากมีขนาดเล็กและถูกซ่อนไว้ตามที่ต่าง ๆ

3. ไมโครโฟนแบบถือ(Hand Microphone)เป็นไมโครโฟนแบบที่ใช้ไดนามิคไมโครโฟนสามารถรับเสียงได้รอบทิศทางจะเห็นว่าเป็นไมโครโฟนชนิดเดี่ยวที่ปล่อยให้ปรากฏบนจอโทรทัศน์ได้ ส่วนมากมักจะใช้ในการร้องเพลง ต้องระวังเรื่องระยะห่างจากริมฝีปาก ถ้าอยู่ใกล้เกินไปอาจจะได้ยินเสียงลมหายใจ ถ้าแกว่งมากไปอาจจะได้ยินเสียงเสียดสีกับอากาศ เป็นเหตุให้คุณภาพของเสียงเสียไป

4. ไมโครโฟนแบบไม่มีสาย(Wireless or FM. Microphone)ใช้หลักในการส่งสัญญาณวิทยุ FM. รัศมีการรับเสียงประมาณ 500-1,000 ฟุต โดยภาครับและขยายสัญญาณจะส่งเข้าเครื่องผสมคลื่น(Master audio mixer) ภายในไมโครโฟนจะมีเครื่องส่งวิทยุ และมีเสาอากาศเป็นสายยื่นออกมาจากตัวไมโครโฟนถึงแม้ว่าไมโครโฟนแบบไม่มีสายจะมีคุณภาพไม่ดีเท่าบูมไมโครโฟน แต่สะดวกในการบันทึกเสียงของ Subject ที่อยู่ไกลหรือในภาพกว้าง

เสียงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สารคดีเรื่องนั้นดูน่าติดตาม บางครั้งเสียงประกอบทำให้คนดูสนใจดูได้โดยไม่ต้องตั้งใจสารคดีเรื่องใดสามารถดึงดูดคนดูให้นั่งอยู่หน้าจอโทรทัศน์ได้จนจบไม่รู้ตัวสารคดีเรื่องนั้นย่อมประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เสียงประกอบเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในความสำเร็จนี้

การลำดับภาพ

สารคดีที่ถ่ายภาพมาอย่างสวยงามเพียงใดก็ตาม หากขั้นตอนการนำภาพมาเรียงร้อยเป็นเรื่องราวหรือที่เรียกว่าการลำดับภาพไม่ดีแล้ว สารคดีเรื่องนั้นจะขาดอรรถรสไปในทันที

การลำดับภาพที่ดี คือ การผูกโยงภาพเข้าด้วยกันให้เกิดความต่อเนื่องทางอารมณ์ เนื้อหา สามารถทำให้คนดูรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ไม่อืดอาด ใช้เทคนิคการลำดับเรื่องราวก่อนหลังให้คนดูสามารถเข้าใจในความหมายได้ แม้จะไม่มีบทบรรยายเลยก็ตาม การลำดับที่มีจังหวะความลงตัวของภาพดีมีส่วนช่วยให้คนดูรู้สึกคล้อยตามไปกับเนื้อหาของเรื่อง

ผู้ลำดับภาพจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ในการนำภาพและบทบรรยายมาผูกโยงให้เกิดอารมณ์และจะต้องปรึกษาอย่างใกล้ชิดกับผู้เขียนบท ซึ่งจะแตกต่างกับคนตัดต่อที่ทำหน้าที่ตัดภาพตามคำสั่งเท่านั้นไม่สามารถคิดสร้างภาพเองได้

การลำดับภาพที่ดีคือการเล่าเรื่องอย่างมีศิลปะ สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการลำดับภาพคือ

1. ความต่อเนื่องของการกระทำ
2. การล่องเลยของการเวลา
3. ความไหลลื่นของภาพ

ภาพที่เลือกมาจากภาพทั้งหมดที่ได้ถ่ายไว้ในส่วนการผลิตจะถูกคัดสรรเอาส่วนที่ดีที่สุดออกมาผ่านกระบวนการเกือบสุดท้ายคือการลำดับภาพ การลำดับภาพมีข้อควรระวัง 3 ประการด้วยกันคือ

1. ไม่ควรนำภาพสอง Shot ที่มีความแตกต่างเรื่องขนาดภาพอย่างสิ้นเชิงมาต่อกันเช่น ภาพไกลมาก(Extreme Long Shot)กับภาพใกล้มาก(Extreme Close-Up)นอกจากสองShotนั้นมีความคล้ายคลึงอย่างอื่นที่ผู้ตัดต่อเห็นว่าเหมาะสมเช่น ภาพดวงอาทิตย์กำลังตกกับภาพดวงตาที่กำลังอ่อนแรง

2. ภาพที่คล้ายกันหรือขนาดเท่ากันไม่ควรนำมาตัดชนกันจะทำให้เกิดการกระตุกของภาพ

3. ภาพสีเพี้ยนจะไม่นำมาใช้ถ้าไม่เป็นการจงใจสื่อความหมายแฝงอยู่ การลำดับภาพเป็นขั้นตอนเกือบสุดท้ายของการผลิตรายการสารคดี ผู้ชมจะได้ชมสารคดีที่มีคุณภาพ เรื่องราวเหมาะสมกับการดำเนินเรื่อง ภาพที่ดีถูกนำมาเสนออย่างมีความคิดสร้างสรรค์และเหมาะสม การลำดับภาพเป็นงานที่ผู้เขียนบทจะต้องทำงานร่วมกับผู้ลำดับภาพเป็นอย่างดี

การทำดนตรีประกอบ

เสียงดนตรีมีส่วนช่วยเสริมอารมณ์ให้กับภาพที่ต้องการสื่อความหมาย ดนตรีจะต้องแต่งขึ้นมาใหม่เฉพาะเรื่องโดยต้องสอดคล้องและเป็นอารมณ์เดียวกับช่วงที่จะต้องประกอบเพลง

การใส่เพลงประกอบจะต้องทำอย่างมีศิลปะเพื่อการเน้นอารมณ์เท่านั้น สารคดีที่ใช้เพลงประกอบทำหน้าที่เป็นเพียงการปูพื้น จะทำให้ขาดสุนทรียทางอารมณ์เป็นผลให้คุณภาพโดยรวมของสารคดีลดลงไป

สารคดีคุณภาพนั้นจะมีเพลงประกอบเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการเน้นอารมณ์และความรู้สึกของผู้ดูให้คล้อยตามต่อเนื่องกับภาพและบทบรรยายที่ผ่านมาก่อนหน้า นอกเหนือจากนั้นอารมณ์ของสารคดีจะเกิดจาก Sound Track ที่บันทึกเสียงจริงขณะถ่ายทำ

เพลงประกอบในสารคดีจะแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. เพลงประกอบหลัก หรือเพลง Theme เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบอกเล่าเรื่องราว อารมณ์ และเนื้อหาโดยรวมในสารคดีตอนนั้น มักจะใช้สำหรับเริ่มเรื่องหรือตอนจบ

2. เพลงประกอบรอง (Sub-Score) เป็นเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อเน้นอารมณ์ในแต่ละช่วง เพื่อผลทางการบีบคั้นอารมณ์เสริมหรือส่งต่ออารมณ์ของคนดูให้ต่อเนื่องไปอย่างราบเรียบ โดยไม่สะดุด และจะใช้เท่าที่จำเป็น

ดนตรีประกอบในสารคดีคุณภาพจะใช้การแต่งใหม่ทุกครั้งถึงแม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการทำดนตรีเพิ่มขึ้น แต่เพื่อให้สารคดีออกมาดีที่สุดผู้ผลิตจะเข้าใจว่าสารคดีแต่ละตอนมีเนื้อหาและอารมณ์ไม่เหมือนกันดังนั้นการแต่งเพลงเฉพาะเรื่องจะช่วยเสริมให้สารคดีมีเอกภาพและเพิ่มอรรถรสของการชมได้อีกด้วย

การลงเสียงบรรยาย

การลงเสียงบรรยายเป็นส่วนสำคัญที่สามารถทำให้สารคดีน่าสนใจ น่าติดตาม และเป็นที่ยินยอมของผู้ชม สารคดีหลายเรื่องขาดความเอาใจใส่ในเรื่องการลงเสียงบรรยายมากจึงทำให้ขาดความน่าสนใจเท่าที่ควร ส่วนใหญ่เสียงบรรยายมักจะซ้ำเกินไป หนักเกินไป หรือกังวลเกินไปจนผิดปรกติ ไม่กลมกลืนเป็นส่วนเดียวกับเนื้อหา

เสียงบรรยายที่ดีจะต้องได้จังหวะ ออกเสียงถูกต้องเป็นธรรมชาติ มีอารมณ์ร่วมกับเนื้อหาของเรื่อง ไม่ช้าหรือเร็วเกินไป มีน้ำหนักและโทนเสียงที่น่าฟังไม่น่าเบื่อ เน้นตรงที่ควรเน้น ผ่อนเสียงเมื่อควรจะผ่อน สามารถสะกดผู้ดูให้

หยุดนิ่งได้ บุคลิกและน้ำเสียงของผู้บรรยายจะต้องเหมาะสมกับอารมณ์และเนื้อหาที่ตนบรรยาย

การเลือกสรรคผู้บรรยาย เป็นหน้าที่ของผู้ผลิตรายการสารคดี และหน้าที่ของผู้บรรยายคือการทำความเข้าใจเนื้อหาของสารคดีและซักซ้อมความพร้อมในการอ่านบทบรรยายเพื่อให้ น้ำเสียงออกมาน่าฟังและเหมาะสมกับเนื้อหาของสารคดีตอนนั้น

สำนักหอสมุด